

Humorne prigode in prisrčni spomini najbolj priljubljenega veterinarja

Herriotova dela so se zapisala med klasična dela in prinašajo kakovostno branje za širše občinstvo. Ponujajo univerzalne teme pristnih medčloveških odnosov in ljubezni do živali, prijetno vzdušje podeželskega okolja, idiličen prikaz nekega časa ter veterinarskega poklica, ne nazadnje pa humoren in poučen utrip neke povezane skupnosti, kjer živijo v sožitju in skrbijo drug za drugega.

James Herriot, ki je živel v letih od 1916 do 1995, je bil predvsem veterinar. Rodil se je v Sunderlandu, študiral je na Škotskem, v Glasgowu, kot veterinar pa je vse življenje delal v Yorkshiru. Svoje prigode je sčasoma začel zapisovati in nastala je knjiga njegovih spominov *Vse živo, malo in veliko*, ki je med angleškimi bralci priljubljena še danes.

Herriot je s prisrčno samoironijo in humorjem popisoval, kaj se mu je zgodilo na njegovih poteh od kmetije do kmetije. Svojo kariero je začel na kliniki Skeldale, ki jo je vodil nepredvidljivi šef Siegfried Farnon, njuno vsakdanje delo pa sta rada popestrila še Siegfriedov samovoljni brat Tristan in prekanjena gospa Hall.

James je s predanostjo pristopal do vsake obolele živali, ob tem pa je z velikim zanimanjem spoznaval tudi domačine in njihove zgodbe. Še posebej pa mu je k srcu prirasla Helen Alderson.

O avtorju

James Herriot je psevdonim, pod katerim je ustvarjal James Alfred Wight (1916–1995). Britanski veterinar in pisatelj, rojen v Sunderlandu, je leta 1939 diplomiral na Glasgow Veterinary College in nato skoraj 50 let v Yorkshiru deloval kot veterinarski kirurg. Najbolj je znan po seriji osmih knjig, postavljenih v obdobje od tridesetih do petdesetih let 20. stoletja. Na angleškem podeželju opisuje veterinarsko prakso, živali in njihove lastnike. Prvo delo je izšlo na

Podatki o knjigi

- Naslov: Vse živo, malo in veliko
- Avtor: James Herriot
- Prevedel: Rudi Meden
- Urednica: dr. Cvetka Rezar Mlakar
- Format: 135 mm x 210 mm
- Vezava: trda
- Število strani: 532
- ISBN: 978-961-278-784-4
- Cena: 37,50 €
- Založnik: Celjska Mohorjeva družba
- Leto izdaje: 2025

Knjižno delo je izšlo v okviru knjižnega programa, ki ga v letu 2025 sofinancira JAVNA AGENCIJA ZA KNJIGO RS

Kontakt

Uredništvo
T 03 426 48 00
urednistvo@celjska-mohorjeva.si

začetku sedemdesetih let prejšnjega stoletja, skozi desetletja pa je bilo prodanih približno 60 milijonov izvodov. Po filmu *All Creatures Great and Small* (Vsa bitja, velika in mala, 1975) so sledile istoimenske televizijske serije, ki so navdušile tudi slovenske gledalce, zdaj pa med slovenske bralce prihaja prvi slovenski prevod te svetovne uspešnice.

Iz knjige

Z izvlekom smo telički uspeli izbezati na dan glavico, tej pa je potem brez težav sledil preostali del telesa. Živalca je s steklenimi očmi, ki so gledale v prazno, in modrikastim ter močno nabreklim jezikom negibno obležala na kamnitem podu.

»Po njem je. Zagvišno,« je zagodel stric, ki je prešel v protinapad.

Očistil sem telički sluz iz gobčka, mu močno pihnil v grlo in začel izvajati umetno dihanje. Po nekajkratnem pritisku na rebra je teliček zajel sapo in trepnil z vekami, nato pa začel počasi vdihavati in izdihavati ter trzati z nogo.

Stric si je snel klobuk in se nejeverno popraskal po glavi. »Ti šmentana reč, še miga. Pa bi bil prisegel, da ga je že pobralo, ko ste ga toliko časa mrcvarili.« Vendar ga je prava vnema že minila in pipa mu je prazna visela iz ust.

»Vem, kaj tale naš malček potrebuje,« sem rekel. Telička sem poprijel za prednje noge in ga potegnil materi h glavi. Krava je iztegnjena ležala na boku, glava ji je na grobih kamnitih tleh utrujeno molela daleč naprej. Rebra so ji plala, oči je imela skorajda zaprte; videti je bilo, da ji ni več mar za nič na svetu. Takrat pa je ob licu začutila teličkovo telo in vse se je spremenilo: oči so se ji na stežaj odprle in z gobcem je začela obvohavati novi predmet pred sabo. Z vsakim vohljajem ji je zanimanje raslo in s težavo se je napol dvignila, vohala je in telička po dolgem in počez prevohala, globoko v prsih pa ji je zamolklo grčalo. Nato ga je začela sistematično lizati. S tem je narava poskrbela, da je teliček v tem kritičnem času deležen popolne stimulativne masaže, in drobno bitjece je usločilo hrbet, ko ga je mati s hrapavim jezikom drgnila po koži. Ni bilo dolgo, ko je že zamahedral z glavo in skušal sesti.

Namuznil sem se. Takšni trenutki, takšni mali čudeži so mi največ pomenili. Zatrdno sem vedel, da se ne glede na to, kolikokrat bom priča takšnemu prizoru, tega ne bom nikoli naveličal, da ne bo to zame nikoli postalo nekaj zgolj rutinskega. Za silo sem se očedil in spravil s sebe zasušeno kri in nesnago, ki se mi je zažrla v kožo in je po večini niti z nohti nisem spravil stran. Bo pač treba počakati na vročo kopel doma. Ko sem si navlekel srajco, mi je bilo, kot bi me kdo premikastil z debelo gorjačo, bolele so me vse mišice v telesu. Usta sem imel izsušena, da so se mi ustnice kar lepile.

K meni se je primajala dolga, melanholična pojava. »Prinesem kaj za pit?« je vprašal gospod Dinsale.

Zaskorjeni obraz se mi je razlezel v nejeveren nasmeh. V duhu se mi je že smehljala skodelica vročega čaja, v katerega je kanilo tudi nekaj viskija. »Zelo ste prijazni, gospod Dinsdale, pošteno bi se mi prileglo. Tidve uri sem se pošteno namučil.«

»Ne,« je rekel gospod Dinsdale in me zabodeno pogledal, »mislil sem za kravo.«

Zajecljal sem: »Aja, seveda, kaj pa drugega, vsekakor ji dajte piti. Gotovo jo je od sile užejalo. Seveda, le dajte ji piti, dobro ji bo delo.«

(Str. 16–17)